

# PRAVICA

## Glasilno krščanskega delovnega ljudstva

Izideva vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/1 — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Dln 1-50 — Cena: za 1 mesec Dln 5-; za štiri leta Dln 15-; za pol leta Dln 30-; za inosemestvo Dln 7- (mesečno) — Oglasi po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročila na uprave Jugoslovanske tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljanski nasip št. 2 — Rokopisi se ne vračajo

### Kje je rešitev?

#### 1. knjiga kraljev.

Zato so se zbrali vsi starejšini izraelski in prišli k Samuelu v Ramato. In so mu rekli: »Glej, ti si se postaral in tvoja sinova ne hodita po tvojih potih: postavi nam kralja.« Ni bila vseč beseda Samuelu, ker so rekli: Daj nam kralja, da nas sodi. In Samuel je molil k Bogu. Gospod pa je rekel Samuelu: Poslušaj glas ljudstva v vseh rečeh, kar ti govore, ker niso zavrgli tebe, ampak mene, da ne bi kraljeval čez nje... Sedaj torej poslušaj njih glas, vendar zaroti jih in napovej jim pravice kralja, ki bo vladal čez nje.

Samuel je torej rekel vse Gospodove besede ljudstvu, ki je zahtevalo kralja. In je rekel: Ta bo pravica kralja, ki bo vladal čez vas: Vaše sinove bo vzel in jih postavil k svojim vozovom in si naredil konjike in tekače pred svojimi vozovi. In postavil si jih bo za poveljnike čez tisoč in čez sto in za orače svojih njiv in žanjce svojih žetev, in kovače orožja in svojih voz. Tudi Vaše hčere si bo storil za izdelovalke mazil in za kuharice in pekarice. Tudi Vaše njive in vinograde in najboljše oljnine vrtove bo vzel in dal svojim služabnikom. Pa tudi od setve in vinskega pridelka bo vzel desetino, da bo dal svojim služabnikom. Tudi Vaše sužnje in dekle in najboljše mladeniče in osle bo vzel in postavil za svoje delo; tudi od Vaših čred bo vzel desetino, in vi mu bodele sužnji. In vpili bodele oni dan zaradi svojega kralja, katerega ste si izbrali, in Gospod vas oni dan ne bo uslišal, ker ste prosili za kralja.

Ljudstvo pa ni hotelo poslušati besede Samuelove, ampak veselo je: Nikakor, temveč kralj bo čez nas in tudi mi bomo kakor vsi narodi...

#### Grozna zaslepljenost.

Judovsko ljudstvo je bilo izvoljeno ljudstvo, pod neposrednim vodstvom samega Boga. Toda napuh ga je objel, ni hotel svobode, hotel je biti suženj kakor vsi drugi narodi. Da so besede božje držale in se natančno izpolnile, priča zgodovina. Še enkrat je bila prilika, da bi krenilo človeštvo na pot miru.

Ko je bilo razdejanje med narodi in družbo popolno, se je včlovečil sam božji Sin ter posvetil s svojim trpljenjem vse človeštvo. Toda ni se hotelo predati božjemu vodstvu. Izvzemši svetlo dobo v srednjem veku, ko je dajala javnosti smer izključno cerkev in tako družbo spravila pod svoj vpliv, se je družba upirala Kristusu, vpila je: Naj ne bo naš vodnik! Mi hočemo biti enaki drugim. Liberalizem je zavladal družbi z blestečimi gesli o enakopravnosti, o svobodi. Družba, tudi mali človek, se je izročila s celo dušo tem naukom. Povedalo se ji je, da bodo dajatve grozne, da bo vpeljala moderna svoboda, moderen način izžemanja, potom katerega bo postal popolen suženj. Toda tudi mali človek je vpil z ostalo družbo: Ne Kristus, drugi učenički naj nas vodijo.

Dobil jih je. Toda z njimi tudi dolžnost do večnih dajatev v vseh mogočih oblikah. Ob popolni degeneraciji moderne družbe, ob popolnem polomu gospodarstva in svobode, vpiljo izkoriščani po rešitvi. Toda njih pogled je moten, ne vidijo še edinega in varnega izhoda, čeprav srce nezavestno hrepeni.

Tukaj bi bila potrebna močna, dosledna in iskrena katoliška družba. Toda zdi se včasih, kakor da bi tudi njo zajel ta moderni val in jo omamljal. So pa tudi močni značaji, ki se

pa držijo v samoti liki ponižnemu potoku, ki tiho žubori tam v samotni grapi. V dobi, ki pomenja mejnik v zgodovini človeštva, je nujno potrebno, da se tudi taki tihi potočki usmerijo k enotni strugi krščansko socialnih načel, da bo postal mogočen vletok, ki bo napajal ves narod in vso državo.

V tem smislu in v tem znamenju pozdravljen ponižni potoček — kongres viničarjev.

### Političen pregled.

#### Doma.

Politični dogodki so postali zadnje dni zelo zanimivi. Od 5. aprila pa do sedaj, v času odkar je Pašič odšel iz vlade, je bil prvič pri kralju v avdienci. To je njegov prvi javni korak, da zopet prevzame vodstvo države v svoje roke. Razen Nikole Pašiča sta bila v avdienci tudi Ljuba Davidović in dr. Anton Korošec. Kralj se pri voditeljih strank poučuje o razpoloženju v državi. Pričakovati je ostavke vlade in novih bojov za vodstvo v državi.

V narodni skupščini je prišel v razpravo predlog samostojnih demokratov o zaščiti svobode zborovanj. Vladna večina je predlog odbila. Nadalje je narodna skupščina razpravljala o interpelaciji radikalnih poslancev glede neredov v vodstvu Borskega rudnika. Vlada je predložila 12 mednarodnih konvencij, ki se tičejo zaščite delavstva. Poslanec Kremžar je v svojem govoru ostro obsodil vlado, ki ni predložila ostalih 8 konvencij, ki so jih sklenile razne mednarodne delavske konference. Med temi osmimi konvencijami je zlasti važna konvencija o osemurnem delavniku. Končno je skupščina še razpravljala o poslanskem mandatu novo izvoljenega belgrajskega župana Kumanudija. Odločiti se mora, ali obdrži mandat ali župansko mesto. Kumanudi je odložil poslanski mandat. Skupščinske seje so se odložile do 7. decembra. Vlada pravi, da se morajo poslanci pripravljati za oblastne skupščine.

Posamezni parlamentarni odbori so delavni. V odboru za spremembo skupščinskega poslovnika hoče vladna večina, da bi se stalni skupščinski odbori volili vsako leto. S tem se hoče ogniti temu, da se ne bi vsled sprememb strank, ki so v vladi zastopane, spreminjala vladna večina tudi v odborih. Zakonodajni odbor razpravlja o zakonu o ustroju vlade. Naši poslanci ostro kritizirajo centralistični načrt. Odbor za izenačenje davkov je po dolgem času spet začel razpravljati o davčnem zakonu. V odboru je bil zakon sprejet. Pred skupščino še ne bo prišel tako kmalu. Radikali namreč hočejo, da pride ta zakon pred skupščino šele takrat, kadar se bo sestavila vlada vseh strank. Finančni odbor razpravlja o naši železniški upravi.

Volitve v oblastne skupščine se bodo vršile 23. januarja 1927, kljub temu, da sta se voditelja dveh velikih strank Stjepan Radić in Svetozar Pribičević upirala in izjavila proti. Volivni boj se je že pričel. Stranke postavljajo kandidate in delajo kompromise med seboj. Tako bodo v Bosni radičevci in muslimani nastopili skupaj proti radikalom. Vse stranke so že objavile svoje volivne programe. Načelnik Slovenske ljudske stranke g. dr. Anton Korošec je v volivnem programu postavil naše zahteve po zedinjeni Sloveniji. Našemu ljudstvu moramo dati, kar se mu v okviru sedanjih okruženih samouprav more dati. Borili se pa bomo še za večjo samoupravo. Volitve naj zago-

tovijo slovenskemu narodu v tej državi nemoten obstoj in razvoj. Slovenija naj postane za naše brate izven meja privlačna sila za končno združenje.

#### Drugod.

V Albaniji je izbruhnila vstaja. Bilo je par spopadov. Ker pa vstasi nimajo ne hrane ne municije, so jih redne vladne čete kmalu razgnale. — Rudarska stavka na Angleškem se bliža svojemu koncu. Posamezna rudarska okrožja že sklepajo pogodbe s svojimi delodajalci. — Slovaška ljudska stranka bi imela vstopiti v vlado, pa so se pogajanja zopet razbila, po par dnevih pa so se zopet obnovila. Češkoslovaški parlament razpravlja sedaj o proračunu. — Medtem, ko se je romunska kraljica nahajala v Ameriki, je zbolel romunski kralj Ferdinand. Govorilo se je, da je kralj umrl. Ker pa bi moglo priti vsled takšnih vesti v Rumuniji radi prestolonasledstva do zapletljajev, zato baje vest o kraljevi smrti skrivajo, dokler se ne bi kraljica vrnila, ki bi prevzela regentstvo. Boj za prestolonasledstvo se je že pričel. Zanj se borijo kraljica Marija, princ Karol, princezinja Ileana in morda še kdo. — V pondeljek so se raznesle vesti, da je bil v nedeljo izvršen na Mussolinija peti atentat. Ker pa Italija to odločno zanikava, ni bilo mogoče dognati, kaj je na tem resnice. Fašisti so zaznamovali kot talce celo vrsto uglednih opozicijskih politikov, katere bi v slučaju Mussolinije smrti ubili. Prošle dni se je precejšen del od njih preselil v Zürich, kjer so takoj ustanovili centralo za protifašistično gibanje. — Francoski parlament razpravlja o proračunu. Ker preživljajo francoske finance še vedno težke dneve, je debata zelo burna. Vlada razpolaga s 355 glasovi proti 210 glasovom opozicije. — Volivni boj na Madjarskem poteka razmeroma mirno. Vrše se številna zborovanja, na katerih zahteva opozicija tajno glasovanje. — Med Italijo in Francijo so odnosi precej napeti. Italija, kakor Francija, pošiljata na mejo vojaštvo. Francija se resnega italijanskega napada ne boji, vendar pa posveča dogodkom na meji veliko pozornost. Anglija hoče napetost med obema državama omiliti. — V Mehiki se vrši velikanski boj za petrolejska ozemlja. Lastniki — državljani Združenih držav, zahtevajo preko svoje vlade, da se ne smejo njihove pravice in dovoljenja, ki veljajo za petdeset let nič spreminjati. Lastniki mislijo s svojimi zahtevami tako resno, da se v svojih podjetjih v Mehiki oborožujejo z bombami in strojnimi puškami, da bi se tako varovali proti nasilni razlastitvi.

### Duševno razpoloženje katoliških delavcev v Nemčiji.

V času od 16. do 18. sept. 1926 je bilo v Antwerpnu zborovanje mednarodne zveze katoliških društev. Zborovanj so se udeležili zastopniki kat. del. društev iz vseh večjih držav iz Anglije, Nemčije, Francije, Nizozemske, Belgije, Avstrije in Poljske. Nemčijo sta zastopala voditelja Stegerwald in državni poslanec Joos.

Zadnji je naslikal v svojem referatu duševno razpoloženje nemškega kat. delavstva napram raznim problemom in strankam. Referat je obstojal iz več pododdelkov.

Izvajanja poslanca Joosa so vsled tega zanimiva, ker jih je sestavil popolnoma objektivno na temelju poročil posameznih organizacij.

#### I.

Stališče kat. delavcev napram delodajalcem.

Vsa ta poročila se v principu ujemajo, da je razmerje do delodajalcev tuje, nezaupljivo, odklonilno, napeto, sovražno. Najmilejši izraz je: »Mrzla nevtralnost.« Podjetniki nimajo niti duše, niti srca.

Je pa razmerje med podjetniki in obrtniki, ki sami vodijo podjetje veliko milejše, kakor med podjetji, ki nimajo osebnega značaja in jih vodijo nameščenci — »strokovnjaki«.

Če vodi podjetnik podjetje sam, se nasprotja veliko lažje izravnavajo in če je podjetnik uvidljiv in človekoljuben (human), nastane med njim in delavstvom celo prirčno razmerje.

Drugače je pri podjetjih, ki jih vodijo razni upravni odbori. Delavci vedo, da je ravnatelj v takih podjetjih le izvrševatelj volje centrale, vedo, da odločuje on. Centrala pa zopet nima osebnega stika z delavstvom, marveč premostriva podjetje le pod vidikom čim večjega dobička, brez ozira na eksistenčno možnost in zdravje delavstva.

Večina katoliških podjetnikov zavzema isto stališče in gre v gospodarskem oziru celo preko morale. Redko se čuti razlika med katoliškim in brezverskim podjetnikom. Razmerje med njim in delavcem je urejeno k večjemu le po kolektivni pogodbi in nič več.

#### II.

#### Razredni boj.

Katoliški delavec obsoja s pametjo, t. j. iz načelnosti razredno sovražstvo zoper posedujoče in gospodarsko dobro stoječe sloje. Toda čuvstveno stoji v nasprotju s temi krogi. S posebnim zaničevanjem pa obsoja vojne, povojne in inflacijske dobičkarje. Pri starih posestnikih in meščanih katoliški delavec milejše sodi. V podeželskih industrijskih krogih je nasprotje med gospodarji in med starim delavstvom še manjše. Toda tudi ni brez trenja in trnja. Posebno grajo zasluži stališče mnogih članov posedujoče družbe, da je za posestvo dobrin na zemlji določen le majhen del človeštva in da nima ta posedujoči del nikakih obveznosti do neposedujočega dela.

Jože Košnik:

### Krekova mladina in viničarski kongres.

Mislil bi kdo, da spimo. Zunanje delo v vinogradih nas je zadrževalo, da nismo bili vsak čas na okopih, da nismo bili oznanjevalci Krekove oporoke. Toda pri našem zunanjem delu so bile naše misli z njim. Opazovali smo okolico in razpoloženje krog nas ter videli, kako gledajo nasprotniki v duhu grob sv. Miklavške in ljutomerske Krekove mladine. V pest smo se smejali! Pozni jesenski dnevi so slani in mraz sta tu, vse hiti na gorko, a mi se pripravljamo, ker napočila je za nas spet zlata doba — čas dela in izobrazbe. Pozne večerne ure, ko se razlega z gričev ohripelo petje ponočnjakov, to so naše ure. Iz naših prostorov kipi življenje, slišiš petje, tamburanje, težke dramatične vaje, a še kujemo in snujemo. Ali naj omahujemo? Ah kaj še! Saj si nam ti kongres kot jutranja zarja, kot pričakovanje nekaj velikega, doslej nedosegljivega! Ob tebi se nam upirajo pogledi preko Haloz, Ptuja proti Mariboru. In mi smo poklicani, da tukaj delamo. Kak ponos za nas, da te raztepene, k tlom pritisnjene mase dvig-

nemo k luči. Ali ni to častno za nas? Da — zaničevani, razcefrani viničarski fant, dekle, sta poklicana, da probujata slovenski viničarski stan.

Kdo, viničarski fant, dekle, ti je dal zanosa, poleta, navdušenja, moči za veliko bodočnost? Kongres! Duh našega očeta Kreka je to, ki plava nad nami, daje nam misli, novih načrtov in nas dviga iz vsakdanjosti. A ti, ki tam pod lipico zasmehljivo govoriš o naši bodočnosti, kmalu boš

spoznal, da si se motil, ker boš videl borce s pečatom dr. Krekovim na čelu in poslani v boj od I. kongresa. Šlo nam bo v kri in mozeg, zmagovali bomo v slogi, v slogi se krepili, živeli naše življenje! Da, I. kongres je dan vstajenja naše Krekove mladine k delu izobrazbe delovnih teptanin mas — dan manifestacije — dan preporoda in prebujenja — naša Velika noč, vstajenje krščanskega socializma v viničarskem ljudstvu.

ročilo odbora, volitev odbora, slučajnosti. Dolžnost vsakega zavednega delavca je, da se udeleži običnega zbora.

### Zveza tovarniškega delavstva.

Iz tajništva. Prvi splošni strokovni kongres tovarniškega delavstva v Trzinu je soglasno sprejel nekaj važnih sklepov in sicer, da se mora delavstvo zavedati, da bo organizacija samo tedaj uspešno vršila svoje naloge, če bo delavstvo isto vsestransko zadostno podpiralo in stalo trdno ob njeni strani. Dalje, da mora biti vsak član kršč. socialistične organizacije naročnik svojega stanovskega glasila »Pravice«. Ni že zadosti, če so sklepi storjeni, zadosti bo šele takrat, ko bodo sklepi tudi dejansko izvršeni. Za nami je že precej dni po kongresu; vprašajmo se, koliko smo v tem času zadostili sklepom tržiškega kongresa?

Ljutomer. Sestanek tovarniških delavcev se bo vršil dne 5. decembra po rani sv. maši v prostorih g. Strosserja v Ljutomeru. Poročal bo centr. tajnik SZV.

Na naslov g. inšpektorja dela v Ljubljani. Slišali smo, zato Vas vprašamo g. inšpektor ali Vam je znano, da se pri g. Martinčiču na Rimski cesti št. 14 v Ljubljani, dela že celo leto dnevno 10 ur in ob sobotah 7 ur. Niti za nadurno, niti za nedeljsko delo pa ne plača g. Martinčič zakonitih 50 odstotkov doplačila. Vajence se tukaj še posebej izrablja. Ko je pred nekaj tedni posilil neki delavec za višjo plačo, se ga je opsovalo s komunistom, čeprav komunist nikoli ni bil in se ga je odpustilo. Vprašamo Vas g. inšpektor, kdaj je delavstvo pri g. Martinčiču pristalo v smislu zakona na nadurno delo in ali ste Vi nadurno delo dovolili? Končno, kaj hočete ukreniti, da bo g. Martinčič plačal delavstvu 50 odstotno doplačilo v naprej in za storjene ure za nazaj?

### Viničarji.

Skupina Ljutomer. Dne 21. nov. smo imeli tombolo, katera se je lepo obnesla. Zahvaljujemo se tem potom vsem našim prijateljem in dobrotnikom, kateri so priskočili z darovi nam na pomoč. Izredna dolžnost nas veže, da se prav pristočno zahvalimo našemu dobrotniku č. g. p. Pavru iz Gor. Radgone, kateri je daroval 200 dinarjev. — Dne 5. decembra se bo vršil zaupniški sestanek vseh zaupnikov SZV pri tov. Husjaku v Slamnaku. Začetek točno ob 2 popoldne. Zaradi važnosti je udeležba obvezna za vse zaupnike.

Skupina Sv. Miklavž je imela v nedeljo 21. nov. po rani maši članski sestanek, ki je nad vse lepo uspel. Tov. Rozman Peter nam je v čez eno uro trajajočem referatu orisal sedanji položaj viničarskega stanu, ter nam v svojem navduševalnem govoru kazal organizacijo kot edino rešitev iz sedanjega položaja. Bodril je člane naj se vztrajno drže organizacije, ter se pomagajo boriti proti trem našim najhujšim sovražnikom — kapitalizmu,

materializmu in alkoholizmu. Ob koncu je predložil spored I. kongresa viničarjev ter apeliral na viničarje, naj se vsi do zadnjega udeleže kongresa, da bomo vsi manifestirali za naš stan ter kot en mož zahtevali svoje teptane pravice. Za njim je govoril tov. Mir o pomenu in namenu »Krekove mladine«, ki bodi nekdanja močna izobrazena armada viničarskega delavstva. Naš pokret se širi preko Slovenskih goric toda primanjkuje nam delavcev, govornikov, dobrih vzgojiteljev. In te naj nam vzgoji Krekova mladina. Tov. Mir je apeliral na stariše naj pošiljajo fante in dekleta v Krekovo mladino, ki naj jim bo učilnica, izobraževalnica in vzgojevalnica. Po nato sledečem razgovoru je Rozman Martin predlagal, naj se taki sestanki vrše vsaj vsak mesec enkrat. Tovariši, tovarišice! Bogato je naše polje, kjer naj orjemo brazde izobrazbe, da bijemo borbo za teptane naše pravice. 40.000 družin gleda na nas. Zato: Na delo! Naš I. kongres nam bo dal pobude, dal nam bo moči, zato ne omahujemo, v nas je borbenost, klevetam se smehljamo ter jih pomilujemo, ker vemo, da bo pravica zmagala in kmalu ne bo več moči, ki bi premagala naš pokret, imamo prepričanje, da bo po naših grobovih stopal silnejši rod, ki ga bo vzgojila naša rezervna organizacija — Krekova mladina.

Zavrč (Haloze). (V nedeljo, dne 28. novembra, se je po rani sv. maši vršil v prostorih pri mežnariji sestanek viničarjev. Poročal je o potrebi viničarske organizacije tajnik viničarske zveze tov. Rozman. Sestanek je bil krasno obiskan. Govor je na navzoče tako vplival, da so takoj pristopili vsi možje v organizacijo, katere skupina se bo ustanovila v kratkem na Zavrču. Naročilo se je takoj sedem viničarjev na Pravico. V kongresni fond so darovali 34 Din. Izvolil se je pripravljalni odbor, kateri bo vodil pripravljalno delo od ustanovitve skupine. Tudi haloški viničar je izpregledal. Zato tovariši na plan! Vsa naj prime v svojem kraju, pa bomo imeli takoj neorganizirane mase skupaj.

Prijateljski večer se bo vršil dne 7. decembra po delegatskem zborovanju v dvorani g. Strasserja. Začetek ob 5 popoldne in traja do 9 zvečer. Na sporedu so tamburaške in pevske točke. Vstopnine prosto. Prijatelji vljudno vabljeni.

Koncert s srečolovom se bo pričel dne 8. decembra ob 2 popoldne v dvorani g. Strosserja, Krasni dobitki, srečka stane 1 Din. Vstopnine prosto. Ob 6 zvečer zaključek.

Izkaznice za polovično vožnjo se bodo dobile na kongresu. Vožne karte pustite žigosati na vstopni postaji. Karte si v Ljutomeru pridržite, ker veljajo skupno z izkaznico za prosto vožnjo nazaj.

## Čitajte »Pravico«!

Ozimina se ni vsejala in v vinogradu se dela kvara. V jeseni je zastajal davek. Dore svari. Gabrijel ne sliši.

Čameru se smeje sreča. Njemu zaupa vsak. Po Savinji plavajo njegovi splavi in pristajajo v Belgradu. Kreпки splavarji nalagajo debele trame in nalagajo deske v visoke sklade. Ko razmotajo vrvi se vračajo. V Zemunu pijejo banatčana in dražijo Srbijanke. Gabrijel ni natančen. Lahko se mu vzame kaj s kupa in proda. Čamer je gospod. Ošabno hodi po Terazijah in se gosti z navihanimi židi.

Dore trpi, žena trpi, domačija trpi. Starci joka, ker vidi, da se vse zanamarja. Trudi se, da ima zadržke roke, vendar ne zmora sam. Gabrijel ga odriva, zato propada...

Čamer slovi. Brati se z gospodo in plačuje zanjo. Pri volitvah nalovi pijanih duš, da ga volijo za župana. Zda je ob pamet. Kupi si avtomobil. Vozi se v Gornji grad, kupuje gozdove, seka, para in prodaja...

(Konče sledi.)

## Jugoslovanska strokovna zveza.

### Mariborsko okrožje.

V četrtek, dne 25. t. m. se je vršilo zborovanje okrožja Jug. strokovne zveze v Mariboru. Zborovanja se je udeležilo lepo število članov in članic, ki so pozorno sledili temperamentnemu govoru tov. Fr. Žužka iz Ljubljane. Njegova stvarna izvajanja so nas zanimala tem bolj, ker je poročal o stvareh, ki so bila marsikateremu še neznana. Razložil nam je ustroj Jugoslovanske strokovne zveze, njeno delo, boje in uspehe za pravice delavstva pred in po vojni s posebnim ozirom na ustanovitelja in našega prvega voditelja dr. Kreka. Poročal je dalje o razvoju JSZ na Kranjskem in Stajerskem ter povdarjal, da je med nami premalo stikov. Treba bo več centralizacije, več skupnega dela. Pojasnil nam je tudi razmerje JSZ napram drugim strokovnim organizacijam, zlasti z ozirom na nekatere programatične točke. Govornik je govoril še o bodočih nalogah in ciljih naše delavske organizacije, ki jih bo mogoče izvesti le s pomočjo močne strokovne organizacije, katero bo tvorilo zavedno, neustrašeno in izobraženo članstvo. Napačno je mnenje, da bodo rešili sodobni težki položaj delavstva voditelji sami. Če ne bodo stale za njimi strumno organizirane delavske vrste, ne bodo ničesar dosegli, kajti voditelji gredo, organizacija pa ostane. Končno je pojasnil važnost neodvisnega glasila »Pravice« za delavstvo, ki je na list premalo naročeno. Zal, da nam vsled obširnosti referata ni mogel podrobno poročati o delu DZ. — Po zborovanju so ostali odborniki in zaupniki še dalje časa v razgovoru s tov. Žužkom o internih zadevah okrožja JSZ in Prometne zveze. Burno odobravanje izvajanj govornika je znak, da bomo šli z veseljem po začrtani poti na delo za naše delavstvo in v boj za krščanski socializem.

Miklavžev večer. Mariborsko okrožje JSZ bo priredilo letos Miklavžev večer z namenom, da obdari otroke najrevnejših članov. Prireditev se bo vršila v nedeljo 5. t. m. ob 2 popoldne v dvorani Zadruga gospodarske banke. Izgleda, da bo prireditev lepo uspela in bomo lahko s praktičnimi darili obdarili večje število naših malčkov. Starši, ki žele napraviti svojim otrokom veselje, prinesite že pripravljena darila vsaj do nedelje opoldne ob navadnih uradnih urah v pi-

sarno JSZ na Aleksandrovo cesto 6-I. (Zadr. gosp. banka.) Prireditev bo vstopnine prosta. Obenem se priporočamo vsem prijateljem mladine za številno udeležbo. — Načelstvo.

### Zveza papirniškega delavstva.

Vprašanje delovnega reda. Delavstvo v papirnicah Vevče, Goričane in Medvode stoji v boju z vodstvom istih, ker je vodstvo te delniške družbe hotelo upeljati delovni red brez sodelovanja delavstva. V od vodstva predloženem delovnem redu so pa namreč zares tudi taka določila, ki uničujejo dobroto, ki si jih je bilo delavstvo pridobilo v trdem boju po kolektivnih pogodbah. Delavstvo ni v obče proti upeljavi delovnega reda, nasprotno: veselo ga je. Toda delovni red mora biti pravičen in seveda narejen sporazumno med njim in med podjetjem. Samoobsebi je umevno, da je delavstvo odklonilo ta, samo od družbe narejen delovni red ter da je vsled tega predložilo svojega. Ker je vodstvo odklonilo vsaka tozadevna pogajanja z delavstvom, odnosno z njegovo zakonito organizacijo, je odstopila »Jugosl. strok. zveza«, odnosno »Zveza papirniškega delavstva« celo zadevo »Delavski zbornici za Slovenijo«, katera je obvestila o tem »Inspekcijo dela« ter jo pozvala, da razpiše tozadevno razpravo. Kakor kaže, se bo vršila ta razprava v najkrajšem času. Toliko stvarno o tej zadevi. V ostalem pa je potrebno, da delavci in delavke delniške družbe »Združenih papirnic Vevče-Goričane-Medvode« nastopajo danes v svojih zahtevah bolj enotno kot kdaj prej.

### Strokovna zveza rudarjev.

Centrala rudarjev. Opozarjamo na okrožnico o zadevi volitev delavskih zaupnikov, ki se bodo vršile 12. decembra. V vseh rudarskih revirjih naj naši rudarji brezpogojno nastopijo z lastnimi listami. Nadaljna navodila prejmete od rudarske centrale.

Zabukovica. V Zabukovici je bilo 15. novembra odpuščenih 31 rudarjev. Vpokojenih je bilo 10. Naša skupina rudarjev je tozadevno intervenirala pri gen. direkciji. Dalje je zahteval g. poslanec od min. za rube in šume tozadevno preiskavo. — V nedeljo, dne 5. decembra ob 8 jutraj se vrši v gostilni g. Martina Gomilšek občni zbor Delavske zveze. Dnevni red: po-

vino prodaja bolj nego Gabrijel in za vino iztrži težke denarje. Kako ne bi! Delo ga je rodilo, delo učilo in delo razoralo. Petdeset let že služi Čamerjem za trd kruh, da ga reže svojim. Viničar je revež. Bolj pogosto ima v očeh solze nego na dlani kruh.

Po celjskih cestah korakajo rezervisti. Težki so koraki, težki telečnjaki... Sopejo, pozdravljajo, odzdravljajo... V mesto vozijo ranjenec, Blatni so v okrvavljenih oblekah. Do kolen so se pogrezali v pusto močvar, prečuli dolge noči in gledali, kako so jim umirali prijatelji.

Mladi Čamer ima srečo, ker razmetava denar. Kmečki bogataš plačuje, da se reši. Na široko razsipa, da se spogledujejo doma. Vse pije okoli njega. Podkupovanje stane, Gabrijel ne gre na fronto. Vtaknejo ga v pisarno. Vojska gloje narod, požira kmečke korenine in revne delavce. Čamer reže bel kruh, prirezuje gnjat in pije, zaliva... Tri zvezde ima že in dolgo sabljo, oblast... Kadar je na dopustu, širokousti, da bodo zmogli Laha in gonili Ruse v samo Sibirijo. Vse ve.

Stari Dore se vbija. Kaj bi Čamrovi brez njega! Kar dela, dela morda. Prepira se s cesarskimi komisariji, ki hočejo živino, sena in bi bili radi gospodarji čez grunt. Kadar ga doleti, da bi moral oddati živino, hodi po pisarnah, prosi in kaže neobdelane njive. Ne odneha prej, dokler ne popuste. Magdalena ve, kaj je Dore za grunt. Kamor siplje on zrnja, se poveša klasje... In družina ga ima rada. V hlevu je snaga, na dvorišču ni smetja, ker nočejo, da bi se spodtkal Dore. Vsa tista težavna leta ni bilo pri Čamrovih stradeža. Še drugim so delili...

Prišel je konec stiske. Oddahnili so se milijoni in obrisali krvave roke... Dore prepušča oblast. Čamer slači vojaško suknjo in odlaga sabljo. Kapo je zamenjal s širokokrajnikom. Spet stopa za voli, bobna po sodih in poslušaj kipenje vina. Rad pokuša pičajo in nerad odstavlja kozarec. Dolgčas mu je. Od nedeljske maše prihaja pozno, od večernic komaj ponoči.

Vidi Dore, čudi se žena. Kdo bi žatil gospodarja!

Flisek Viktor:

### Viničar Dore.

Pri Čamrovih je žalostno, na vasi kipi, povsod je vznemirjenje. Na vojno gredo. Daleč je Galicija. Tam kopljejo grobove ženinam in možem. Smrt se je sklonila nizko in čaka žetve...

Čamer se poslavlja. Od poroke v smrt... Široko je njegovo polje. Na Čamrovih njivah se nareže največ brazd. Kdo bi mu preštel trsje v goricah! Njegovo vino slovi od Trbovelj do Zagreba.

Mlada žena mu sloni na prsih in joka. Viničar Dore priganja in ju odriva narazen. Zunaj je smeh, harmonika in težke skrbi.

»Skrbi Dore, dobro gospodarji,« ukazuje gospodar. »Iz viničarije se preseli v hišo in pri moji mizi jej dokler se ne vrnem. Z Bogom žena!«

Obljublja Dore in pokriva bol. Magdalena se opoteka. Gredo. Tihota je v vasi, tihota v srcih...

Na Čamrovini gospodarji Dore. On zna. Vse mu zaupa Magdalena. Zi-

## Zveza tobačnega delavstva.

Iz tobačne tovarne. V ponedeljek, 23. t. m. se je vršila skupna seja obeh odborov organizacij tob. delavstva v Ljubljani. Sklenilo se je, da bode ta v bodoče oba odbora v stalnem stiku in se shajala po potrebi na skupne seje. To je edino pravilna pot, po kateri naj bi hodile tudi ostale organizacije drugod. Napravljen se je sklep, poslati ponovno spomenico »Upravi monopolov« v Belgrad, da se plače in pokojnine takoj pravično uredi s pravilnikom. »Direkciji drž. železnic« se je poslala prošnja, da se nov vozni red preuredi tako, da se bo tobačno delavstvo z gorenjskih krajev lahko posluževalo vlakov. Tudi oblastnemu inspektoratu v Zagrebu je bila poslana spomenica v nekaterih manjših zadevah. Na seji se je sklenilo več važnih sklepov v interesu delavstva, katere hočeta obe organizaciji tob. delavstva izvršiti.

## Tedenske novice.

Jubilej. Znani slovenski skladatelj p. Hugolin Sattner je praznoval v nedeljo 75 letnico svojega rojstva. Cerkevni pevski zbor, katerega je ustvaril z malenkostnimi sredstvi in ga povzdignil do najboljšega zbora v Sloveniji, mu je priredil prigriscen obročsko udani večer. Tudi mi se pridružujemo njegovim častilcem ter ključemo naj ohrani Bog vnetega sina slovenske matere še mnogo let!

Železni most pri Tacnu čez Savo, ki sloni na močnih betonskih stebrih in je navidezno močan tako, da bi nihče ne mislil, da mu more voda škodovati je na vižmarski strani začel pokati in se je ogrodje lahko nagnilo. Izvedenci so sicer ugotovili, da mostu ne preti posredna nevarnost, vendar pa je treba največje opreznosti. Dosedaj je most nagnjen za kakih 20 cm. Voda še izpodjeda temelje. Upati pa je, da se bo dalo most rešiti, treba je samo razstreliti nekaj skal, da se tok Save pravilno usmeri. Z delom se prične že prihodnji ponedeljek.

Miklavž darila že kupuje, da pridno deco obdaruje. Da tudi Vam prinese kaj, naročil naš je »BUDHHA« čaj!

Posledica razbitih splavov. Zadnja povodenj na Dravi je razbila štiri velike splave in s tem raznesla okoli 20 vagonov lesa, katerega so kmetje nižje ob Dravi lovili. Največ lesa pa so si prisvojili kmetje okrog Čakovca in Varaždina. Za celo zadevo so se začeli zanimati orožniki in poizvedovati za imena teh kmetov. Dobili so jih 42 in vse utaknili pod ključ. Tako se bo nadaljevala afera teh splavov pri sodišču, dasiravno je lastnik tega lesa že davno naredil križ čez les.

Macedonske razmere. V okolici Bistrice se je organizirala večja tobarska tolpa ter oplenila že več gostiln in trgovin. Pretekli teden so vlomili v trgovino Šifrer v Loporju pri Pragerskem. Delali so s tako velikim ropotom, da sta se prebudila gospodar in gospodinja. Pričela sta takoj streljati na roparje. Toda roparji so otvorili zapiralni ogenj na trgovca in njegovo ženo, katera sta bila v prvem nadstropju. V tej bitki je padlo 50 strelav. Kakor kažejo znaki, je bil en ropar ali celo več težko ranjenih, kajti pred trgovino se je nahajala celo mlakuža krvi. Orožniki sicer to tolpo pridno zasledujejo, toda do sedaj brez uspeha.

Velika nesreča. Na mariborskem glavnem kolodvoru je lokomotiva povozila železničarja Karla Feliksa, ki je bil zaposlen na postaji kot premikalec. Vsled trušča je preslišal bližajočo se lokomotivo, ki ga je vrgla na tir, da je prišla pod kolesa desna roka, katero mu je popolnoma odrezalo. Prepeljali so težko ranjenega v bolnišnico.

Utonila v kotlu za kuhanje žganja. V Omišlju je Ivana Oblak utonila v kotlu za kuhanje žganja. Hotela si je z žganjem zdraviti revmatizem, pa jo je tako omamilo, da je padla v kotel in utonila.

Smrtna nesreča treh otrok. Pri neki tovarni v Skoplju je bilo k zidu prislono težko kolo. Okrog tega kolesa so se igrali in plezali nanj trije otroci v starosti 8—12 let. Da bi kolo zdrknilo nižje, so dečki izkopalj poleg kolesa jamo. Nenadoma pa se je kolo prevrnilo in pokopalo pod seboj ve tri dečke in popolnoma zmečkalo.

Šibenik za odpravo stanovanjske mizerije. Šibeniška mestna občina namerava najeti večje posojilo za zgradbo malih, cenjenih stanovanj.

Najdeno truplo. 22. novembra so našli pod steno visoke skale na Uršulski gori ponesrečenega in od 14. junija t. l. pogrešanega Antona Pogorevčnika, učenca meščanske šole v Slovenjgradu. Truplo je že popolnoma razpadlo in so ostale samo še kosti, ki so ležale okrog raztresene, po čevljih in nekaj obleke so ponesrečenca spoznali.

Zrtev alkohola. V okolici Motnika so 22. novembra delavci sekal les. Med delom so si delavci oskrbeli dva litra žganja in ga v malih presledkih vsega popili. Pri popivanju se je posebno žuril 20 letni Janez Drole in se žganja toliko napil, da mu je postalo slabo in ni mogel z drugimi tovariši domov. Drugi dan so ga na istem mestu našli mrtvega.

Društvo dipl. babic naznanja svojim članicam, da je dne 29. novembra zjutraj preminul naš dolgoletni profesor dr. Alfred Valenta pl. Marchthurn. Bil je delaven in do skrajnosti dober svojim trpečim porođicam, nežen napram revnim nedolžnim novorojenčkom. Pomagal je vsakomur in v vsaki stiski, kolikor je mogel. Marsikatera babica se ga gotovo še spominja s kako požrtvovalnostjo je pomagal ubogim materam. A prišla je tudi zanj usodna ura. Ločen od svojega naporenega delovanja je pričel hirati ter nenadoma zapustil to solzno dolino. Bodimo hvaležni njemu, od katerega smo prejele toliko koristnih naukov in se ga spominjamo v molitvi. — Društvo proš vse članice, da nemudoma naznanijo vse mazačke, in sicer: ime mazačke, ime porodnice, dan poroda in kje se je isti vršil. Na delo, ako hočete, da kaj dosežemo. Odbor deluje neprenehoma, a morate nam pomagati, če hočete, da Vam me pomagamo. — Odbor.

»Mladi junak«. Zabavni in poučni list za mladino. Dobijo se še vse izišle številke. Uredništvo in uprava na Poljanskem nasipu 10 v Ljubljani. Vsebinska četrt številke za december: Kaj bomo delali v decembru? — Albin Čebular: Biseri (nadaljevanje). — Albin Čebular: Polžek in pikapolončica (nadaljevanje). — Albin Čebular: Slutnje. — Mirko Kunčič: Jaka, zakaj si bil tak! (Pesem.) — Theofontes: Delo hudobnega Fariobide (nadaljevanje). — Limbarski: Najlepsa noč (pesem). — Albin Čebular: Mladi junak (pesem). — Delo malih. — Zbrana zrnca. — Po svetu. — Tebi pot. — List je opremljen z lepim barvanimi sličicami, in ga našim družinam za njih deco toplo priporočamo.

## Krekova mladina.

### SOCIALNA PREDAVANJA.

Ta teden so začela socialna predavanja po vseh podružnicah. Predavanja so obsežna v sledečih točkah: 1. Boda in brezpravnost delavstva. 2. Kdo je temu kriv. 3. Delavska samopomoč (Del. zbornica, konzumi itd.). 4. Delavska organizacija (strokovna, politična in kulturna). 5. Delavstvo in katolicizem. 6. Delavski tisk. Praktično delo. — Vsem podružnicam smo že v več okrožnicah razložil namen in pomen predavanj. Treba samo še dobre organizacije predavanj od strani podružnic samih, na kar vse opozarjamo. Tovariši, naša sveta dolžnost je, da se predavanj udeležujemo in tudi sodelujemo. — Podružnice opozarjamo na zadnje okrožnico, katero dobro preglejte in vse potrebno ukrenite. — Ta teden so predavanja v Celju, Preski, Zalogu, na Viču in Jesenicah.



Vedno nedosegljivo v kakovosti ostane

## Schicht-ovo milo znamke „Jelen.“

Kajti nič na svetu nas ne more napotiti, da poslabšamo naše najboljše, kakovost našega mila.

Mogoče bi nam bilo poceniti naše Jelenovo milo s tem, da bi ne porabljali „tako dobre“ surovine. Ne storimo tega, kajti nam ni samo na tem, da proizvajamo „dobro milo“ temveč nam je na tem, da proizvajamo

## najboljše milo!

Krekova mladina Ljubljana bo priredila v nedeljo ob 7 zvečer Miklavžev večer za člane I. del. konzumnega društva in njih rodbine ter člane in prijatelje »Krekove mladine«. Pridite vsi!

Krekova mladina Jesenice. V nedeljo, 5. decembra, se bo vršil ob pol 10 dopoldne ustanovni občni zbor naše podružnice z dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitev odbora preglednikov in razsodišča. 3. Slučajnosti. Po občnem zboru se bo vršilo predavanje, kjer bo govoril dr. Josip Puntar iz Ljubljane. Vse naše tovariše vabimo, da se občnega zbora udeležijo.

Krekova mladina Preska-Goričane. V nedeljo, dne 5. decembra ob 3. uri popoldne bo priredila naša podružnica v Društvenem domu v Preski Miklavžev večer. Darila se bodo sprejemala v soboto zvečer in nedeljo dopoldne v Društvenem domu v Preski. Vabimo vse prijatelje naše delavske mladine, posebno stariše, da se v občnem številu udeležijo. — Odbor.

Krekova mladina Zalog. V nedeljo 28. p. m. se je vršil občni zbor naše podružnice. Občni zbor je radi odsotnosti tov. Pogačnika otvoril tov. Ivan Pangeršič in povedal, kako je bilo in kako bi moralo biti. Revizorji so poročali, da je vse v redu, na kar so se vršile volitve novega odbora, kjer so bili izvoljeni: Sevšek A., Stele Fr., Klešnik, Debeljak, Sevšek S., Pangeršič Iv. (ml.). Preglednika: Rupret St., Pogačnik S. Razsodišče: Panger-

## I. delavsko konzumno društvo.

Občni zbor I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani se bo vršil v nedeljo 12. decembra na Kongresnem trgu 2.

Občnega zbora se udeležijo na zadnjih rednih članskih zborovanjih — skupščinah izvoljeni delegati.

Po občnem zboru se bodo vršile skupščine po posameznih prodajalnah oziroma skupinah.

Zadruga ima danes 28 poslovalnic, ki so združene v 21 skupin. Poslovalnice enega kraja oz. okoliša tvorijo eno skupino.

Skupno število članov znaša 9064, čisti promet nad 19 milj. Din. Vpla-

čani deleži znašajo nad 250.000 Din, rezervni zaklad, ki je last zadruge 590.924 Din, deležna rezerva, ki je last posameznih članov pa 725.634 dinarjev, hranilne vloge članov 437 tisoč 228 Din, kavcije uslužbencev pa 312.899 Din. Čisti dobiček poslovanja leta 1925-26 znaša 127.531.83 Din.

Člani držite se svojega ognjišča, pridobivajte novih članov — odjemalcev.

## Dopisi.

Ljubljana. Bivše ljubljansko gerentstvo za delavca ni imelo potrebne socialnega čuta. V prvi vrsti moramo reči, da so podpirali le lenuharstvo onih, ki so trobili v njihov rog. Sprejemali so delavstvo in uradništvo brez kvalifikacije, samo da je bilo »njihovo«. Da navedemo slučaj: 50 letni stražnik ni mogel opravljati službo in je bil radi boleznij upokojen. Takoj, ko je stopil v pokoj, pa je bil sprejet na magistratu kot paznik, kjer je še danes. Ima penzijo in še plačo od mestne občine, preko 500 Din na teden, same vsled tega, ker je demokrat. Njegovo delo bi mogel opravljati tudi delavec, ki je že bolj slab za težka dela, in ki je pustil svoje moči občini. Če je dotičnik socialno čuteč človek, naj pusti, da bo ta posel opravljal tak, ki nima službe in ki ima otroke. Pribiti moramo to krivico tudi zato, da se bo videlo, kaj misli glede tega ukreniti »Delavska zbornica«. Ali ona ve, da je samo pri cestnem nadzorstvu osem takih upokojencev. Pa če bi ti ljudje delali, bi še bilo. Konstatirati moramo tudi, kako so gerenti skrbeli za stanovanja svojih delavcev. Imamo namreč delavce, ki nimajo več prostora kot 4 kvadratne metre, brez peči, brez oken, brez štedilnika, pač pa z družino. Prosili so gerente, delali prošnje, hodili od enega do drugega, ko pa so prišli do pravega, jim je zalučil v obraz: »Ti si komunistke, ti si ta črna itd. Še danes nimajo stanovanj, čeprav so bila stanovanja nakazana takim, ki so ga že imeli, ali pa so nakazanega odklonili. Vidi se torej, da gerentstvo za delavstvo ni imelo smisla. Treba je zato, da vsi delamo na to, da dobimo občinski svet, ki bo pravičen, ki bo ščitil tudi brezposelne, ki ne bo nikogar protežiral in ki bo zagrešene krivice popravil.

Store pri Celju. Tukaj je umrla ga. Marija Peer, vdova po trgovcu g. Antonu Peeru, v 62 letu starosti. Pokojnica je bila med prebivalstvom daleč okoli spoštovana in zelo priljubljena vsled svoje poštenosti, dobrohotnosti in velike ljubezni do revežev. Mnogim štorovskim delavskim družinam je črtala plačila in revež ni nikoli pri Peerovih zastoj potrkal. Bog ji bodi plačnik?

Hrastnik. Preteklo soboto se je vršila proračunska seja trboveljskega občinskega odbora. Proračun bomo prihodnjic objavili, za danes samo nekaj pripomb. Po otvoritvi se je predložil socialist Krušič poslovnik, po katerem se mora vsak, kdor želi govoriti, pismeno javiti k besedi. Zastopnik SLS J. Arnšek je nastopil proti, a socialistična večina ga je kljub temu sprejela. Socialisti so pri volitvah nastopali proti gerentu Vodušku, da ima previsoko plačo. G. Vodušek je imel mesečno 3000 Din. Socialistični župan si je dal v proračun mesečno 3500 Din. Za podžupana Voduška, ki ga socialisti krvavo rabijo kljub svoji večini, se je določila mesečna plača 2000 Din pod pretvezo, da bo g. Vodušek vojaški in prosvetni referent. Vojaški referent je na občini uradnik Podrenik in bo ostal tudi dalje, tako da g. Vodušek najbrže sploh ne bo imel nobenega dela. Izmed vseh gerentov je bil g. Kokolj najbolj osovražen in je imel največjo plačo 5000 Din mesečno. Danes se more k županski plači pristeti še podžupanska, ker znaša skupno 5500 Din mesečno, torej

500 Din več nego najdražji gerent. Za staroupokojece, za zidavo stanovanjske hiše, za brezposelne podpore niso socialisti dali niti ficka in so vse take naše zahteve odbili. Pripominimo, da so za proračun glasovali vsi komunisti in demokrati. — V soboto dne 4. t. m. bo ob pol 7 zvečer v Logerjevi dvorani gledališka predstava »Rdeči nosovi« in »Strah«. Po igri pride sv. Miklavž.

## Za žene in dekleta.

Fizolova voda je izvrstna za pranje svilenega in finovolenega blaga. Na približno štiri litre deževnice se skuha pol kilograma suhega, belega fižola. Fižol se odcedi, voda pa, ki ne sme biti osoljena, postavi tako dolgo na hladen prostor, da postane mlačna. Namoči vanjo stvari, katere misliš oprati in stiskaj blago z obema rokama nekaj časa v tej vodi. Nato ga izplakni še parkrat v čisti mlačni vodi, stisni, da odteče voda, in zlikaj narobe. Tako oprana surova svila postane kakor nova. Tudi madeži od črnila, masti in rdečega vina izginejo, ako niso že prestari.

Kako očistiš slike? Dobro kredo stolci v fin prah. Namoči kos flanele v čisti vodi, dobro izprešaj vodo ter namoči flanelo v krednem prahu. Če s tem nalahko nareš sliko, odstraniš s slike ves prah in drugo nesnago. Nato slike opereš s čisto vodo in posušiš z mehko, suho krpo. Tako ravnanje ne škoduje niti najnežnejši barvi.

Kako popravimo predmete iz celoluida? Lasne igle, glavniki in drugo iz celoluida se kaj rado upogne in postane nepripravno ali celo nerabno. Poljubno jih zopet lahko popravimo, ako jih za hip vtaknemo v vročo vodo.

Kako odstraniš oljnate barve iz lesa? Lise oljnate barve v lesu drgni z dežnico, v kateri je raztopljenega nekaj luga in košček ugašenega apna.

## Razno.

Drvar našel ogromen zaklad. Čolakov, drvar v rodopski vasi Cephapare (v Bolgariji), je pred kratkim sekal drevesa v bližnjem gozdu. Pri tem je zadel na neko kamenito ploščo in ko jo je premaknil se mu je zasvetil nasproti kup zlatnikov. Bil je turški zaklad iz srednjega veka; zlatniki so iz 13. in 14. stoletja. Vrednost zaklada znaša 60 milijonov levov. Ko so ljudje zvedeli za drvarjevo srečo, so vsi hiteli v okoliške gozdove, ako ne bi našli še kakega zaklada. Oblast je morala ljudi s strogimi odredbami prisiliti, da so se vrnili na vsakdanjo delo.

Bojkot in bojkotiranje. Odkod ta beseda? Malokdo ve. Na Angleškem je živel l. 1875 James Boycott (Jakob Bojkot), ki je bil upravitelj grofije Erne na Irskem. Strahovito je sovražil Irce in jih kaznoval, kar je mogel. Irška Kmečka zveza je sklenila, da se ga bodo vsi člani izogibali. In res so bili člani zveze močje: nobeden ni s tujcem govoril, nihče mu ni odgovarjal, nihče mu ni ničesar prodal

ne od njega kupil, noben delavec ni šel k njemu na delo. Nič ni pomagalo, ne orožniki, ne vlada. James Boycott je moral zapustiti Irsko. Tedaj je nastala splošno znana beseda: napovedati bojkot, bojkotirati koga.

## Za kratek čas.

Njena volja. On: »Vaš mož torej nič več ne kadi? K temu je potrebno mnogo trdne volje.« — Ona: »O, te imam dosti.«

Letalčeva baharija. »To vam rečem, še par sto metrov višje bi zletel, pa bi vam bil lahko prinesel hipno fotografijo svetega Petra.«

Dobro je povedal. Profesor fizike pokliče dijaka in mu reče: »Povejte mi kaj o raztegljivosti teles. No, kaj je treba storiti, da se telo raztegne?« Dijak pomišlja, nato pa odgovori: »Napihniti ga je treba.«

Upravičena jeza. Zdravnik: »Človek bi kar zbolel od jeze, ker so ljudje tako zdravi.«

Posekal ga je. France in Nace stojita pred zvonikom domače župne cerkve. Kar naenkrat vpraša France Naceta: »Ali vidiš na vrhu zvonika miško?« Ta pa mu odgovori: »Nak, ampak slišim, kako škrtka.«

## Vrednost denarja.

Vrednost denarja: za 1 dolar dobiš 56.60 Din; za 100 frankov 212.50 Din; za 100 lir 241 Din; za 100 avstrijskih šilingov 800 Din; za 100 čeških kron 168 Din; za 100 nemških mark 1348 Din.

Pierre L'Ermitte:

## Žena z zaprtimi očmi.

Iz francoščine prevedel L. S.

Rozalina je kupila pri njem malo gnjati in vzela iz svoje torbice kos kruha; sedla je ondi na klop in začela jesti ob misli, da kosi prvič v svojem življenju kar tako na uličnem pločniku.

Nedaleč je postajal mestni stražnik. Ta preprosta, a čedno oblečena mladenka je očividno vzbudila njegovo pozornost; motril jo je brez obzirnosti kot redar, ki vrši svojo službo in hoče vedeti, koga sreča v odseku ogradnice, ki je poverjena njegovemu nadzorovanju.

Nato se je pojavil človek s črnimi, bleščeče uglajenimi lasmi in v obleki »kaki« barve ter zibajoč se sedel poleg nje.

Klop je bila javna: prišlec se je posluževal svoje pravice.

Rozalina se ga je kar ustrašila, to pa tem bolj, ker jo je neznanec od pete do glave motril z osvajačnim nasmehom, očitno z željo, začeti pogovor:

»Ali dobro tekne, gospodična...?«

»...«

»A kaj pa s pijačo...? Manjka vam cvička...«

»...«

»Vem v ulici tu zraven za vinsko klet, kjer dobite že takšno kapljico, da je kaj!«

Tu je zaokrožil roko:

»Ali mi hočete dovoliti, gospodična, da vam jo ponudim za pokušnjo...?«

»...«

»O, zato še nimate nobene obveznosti!...«

Nenadoma se Rozalini posveti. S sosedne ravne strehe so se že smejali zidarji, opazujoč začetek sovražnosti.

Sunkovito se dvigne Rozalina... stopa... stopa... ne vedoč, kam gre, ker ne pozna Pariza. In se prej ne ustavi kot v Luksemburškem vrtu; njene vznemirjene oči ugledajo zopet rodbine, otroke, ljudi, ki so njene vrste... klopi, kamor bo lahko sedla, kot misli, ne da bi jo — vsaj ob tej uri ne — kdo kar tako ogovoril.

Tu je zdaj pri Medičejem vodnjaku. A komaj sedi eno minuto, že priteče stolarka ter zahteva od nje plačilo za stol.

Uboh 23 fr. 75 c.!

Čedalje bolj premišljuje.

Bila je v očitni zadregi.

Treba ji je kaj za življenje... in sicer tak o j. Zdaj ji ne preostaja več kot vsota, s katero naj plača svoj zadnji dan v hotelu.

Potem pa jo končno čaka — neizogibna ulica; a kaj pomeni ulica v Parizu za deklet njenih let, o tem se je vsaj površno pravkar sama prepričala.

Torej?... Torej?...

Rozalina dvigne oči proti nebu.

Na stoletnih drevesih žvrgole in frfotajo ptice. Zanje je življenje enostavno, lahko, takšno kot ga je Bog uredil.

Tukaj pa je stopila v izumetničenost in zamtanost mesta, kjer mora človek vedno imeti denarnico v roki, če hoče sesti, jesti, leči, si ustanoviti ognjišče, vzgajati otroke.

Mimo se sprehajajo mlade in lepe mamice, ljubki otročiči, dojljše s trakovi... Te matere imajo denar.

Denar ni vse. Toda v izvestnih trenutkih življenja ga moraš imeti. Davi je imela na ponudbo pošten način, da pride do njega. Odbila ga je rezko, misleč, da se dobe zanjo tudi drugi prav tako pošteno načini za zaslužek. No, sedaj je pritisnjena ob zid... Nima ničesar..., ne vidi ničesar.

In vse jo vodi zopet nazaj k tako nepričakovani ponudbi župnika pri sv. Frančišku Saleškem.

»Kako prav so imeli naši očetje v svojih starih pregovorih!... Studenec, ne bom je pil, tvoje vode!...« je vzkliknila.

Zdaj pa je postajal ta studenec njena edina rešitev.

... Nič ne maraj, moja uboga Rozalina!... Ti si nekaj motrila življenje s prilično drugačnimi očmi!... Toda ti nisi prva... in ne boš zadnja, ki doživlja taka presenečenja... Nič ne maraj!... Ne glej življenja v sanjah... Življenje je kruta stvarnost. Ne daj se vplivati po lahkem diletantstvu tistih, ki bodo, sedeč v ozadju prijetnega salona z nogami v razkošnih copatah in v zavesti svojega imetja na tekočem računu v Franciji ali v inozemstvu, obsojali Rozalino de Cressy, ker je postala sobarica... Le-ti ne vedo, kaj pomenja, biti lačen. Ti pa si bila pravkar lačna... in boš zopet lačna, še nočoj...

Končno pa si ti kristjanka... Božji Sin je postal sam delavec... in prišel je na svet, da služi... Zakaj ne bi služila tudi ti?... Daj, Rozalina, vstani in pojdi!...

Tedaj Rozalina vstane in gre...

Proti pol sedmim zvečer stopa znova po stopnicah pri sv. Frančišku Saleškem, da pogleda na slepo srečo, ali je gospod župnik še tamkaj.

Če bi bil odšel?... Strašno!

Prav v tistem hipu zapira župnik vrata svoje pisarne in se pripravlja k odhodu. Kakor hitro ugleda mladenko, razume. Usoda!

»Ste kaj našli?«

»Ne, gospod župnik, ničesar, prav ničesar nisem našla! A hotela sem pokazati dobro voljo in sem šla pogledat okoliš, kjer stanujejo vaši prijatelji... Grozno!... Ostudno!... Prebila sem tamkaj samo dve uri, pa sem prisostvovala presunljivim stvarim, ki mi bodo ostale za zmeraj v spominu...«

Župnik je medtem zopet odprl vrata svojega urada.

»Kar naprej, gospodična, bova udobneje govorila. Najprej vam moram povedati, da, čeprav so moji prijatelji kožarji in se njihova tovarna nahaja res sredi mestnega okraja Mouffetard, je njihova stanovanjska hiša v enem najlepših okrožij pariških, v Auteilu, prav ob robu Bulonjskega gozda. To je važna podrobnost, samo vi mi niste pustili časa, da bi vam jo bil povedal! Kakšen odgovor mi prinašate? V Parizu se vedno mudi in obvestiti vas moram najprej, da sem bil drugič klican k telefonu in sem govoril z gospo Hughe, ženo mojega prijatelja. Ona je nestrpna..., mesto ne bo ostalo dolgo nezasedeno. Globoko obžalujem, želel bi tako zelo, da bi mogel dobiti več časa...«

Rozalina de Cressy zapre na to oči kot človek, ki skoči v vodo in noče videti, kaj ga čaka.

»Sprejemem, gospod župnik,« reče počasi.

»Za sobarico pri mojih prijateljih?«

»Da, za sobarico.«

Župnik ji proži roko:

»Razumem vaše obotavljanje, pa vam čestitam k zmagi, ki ste jo pravkar izvojevali nad samo seboj. Sicer pa bo treba izvojevati še veliko drugih! Prva žrtev — težka... pretežka... ampak prehodna — ki jo bom takoj zahteval od vas, je, da žrtvujete svoje ime. Rozaline pl. Cressy ne morejo in ne bodo mogli nikoli sprejeti za sobarico.«

Mladenka se spusti v jok.

Duhovnik jo prepusti nekaj hipov njeni upravičeni bolesti.

## SVOJ DOM SI ZIDA

kdor je stalen odjemalec v poslovalnicah našega I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani!

Nad 400.000 Din ali 1,600.000 kron se je izplačalo članom na 3%, popustu (dividendi) v poslovnem letu 1925/26. Ker obstoji zadruga že nad 30 let, lahko vsak sam izračuni, koliko bi utegnili znašati v tej dobi članom napravljeni prihranki.

Priglasite novih članov sprejemajo vse naše poslovalnice.